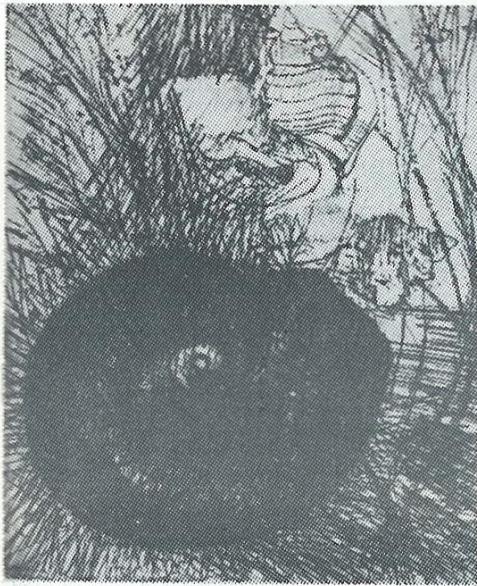

ji između seljačkog društva i globalnog društva se zasniva na strogom uvažavanju obostranih raznolikosti, interesa i uticaja.

Ipak, prednost (kada se radi o društvenim vrednostima) stavlja na stranu seljačkog društva, svrstavajući ga kao jedino vredno društvo. Globalno društvo za njega nema nikakvih vrednosti i čak vrši negativan uticaj na seljaštvo, nagoneći ga da napušta svoje domove i prilagodava gradskom načinu života. Rûralni eksodus je za autora »Seljačkog društva« svojevrsno otuđenje seljaštva i najgori mogući njenov izbor da se prihvate nove vrednosti življene. Grad kako ga shvata Henri Mendras zaspjevaju, otudaje, obezvreduje i kao takav ne zaslužuje da bude uzor seljaku. Seljaka (seljake) treba vratiti selu, jer jedino tako može da se postigne sklad između čoveka i prirode. Na ovu činjenicu ukazuje sve veća opasnost koja se nadviđa nad zemljinom ekologijom a time posredno i na ljudsko društvo u celini. Metoda kojom se služi H. Mendras je tзв. unutrašnje sagledavanje male seoske zajednice (iako ovaj termin autor uporno izbegava i nalazi svoj koja naziva seoski — lokalni kolektivitet).

Grad je po H. Mendrasu isuviše oduzimao od sela i doveo ga do ivice egzistencije. Grad, (misli se na kapitalistički grad — prim. D. R.) otuda mora pomoći selu da ono ponovo dobije svoju ulogu koju je vekovima imalo, jer ni za koji socijalni sloj zemlja nema takvu važnost i vrednost kao što je ima za seljake. Dajući svoj doprinos početnom razvoju gradova, njegovoj industriji i radnu snagu (u velikom ruralnom eksodusu) sredinom 17 i početkom 18 v. seljaštvo je snosilo sve posledice koje su proizilazile

iz tog razvoja. Seosko stanovništvo decenijama je služilo kao rezervna armija rada služeći pre svega interesima kapitala. Uspostavljenje socijalnog mira u seljačkim društvima u velikoj meri dovelo i do ozdravljenja samog ljudskog društva, koje je svojom savremenocu ali i posledicama iz visoko razvijene tehnike sebe dovelo na ivicu ponora. Nade ima, a izlaz je/i to jedini u ponovnom povratku selu kao tradicionalnom obliku življena ljudi.

Mendresova teorija nudi nam nove puteve promišljanja o položaju seljaštva. Nova saznanja koja bi se tako stekla moralu bi bili i dijalog različitih naučnih disciplina kao i njihove multidisciplinarnosti. Ona je svakako neizbežna i poželjna ako se želi zajedničkom cilju — boljem društvu no što je postojeće. Uspostavljanje jakog seljaštva je samo jedan od mnogih drugih uslova za njegovo ostvarenje. Henrika Mendrasa u svakom slučaju treba citati jer nam daje jedan od mogućih izlaza za rešavanje problema seljaštva i njegovog ozdravljenja. Svoja shvatana H. Mendrasa obrazlaže sledećim stavom: »Tražio sam dijalog, s jedne strane s etnologima i historičarima s kojima dijelim nastojanje za deskripcijom i zazor od teoretičiranja a s druge s marksističkim ekonomistima koji istovremeno dovode u pitanje dogmatski marksizam i ekonomsku ortodoksiju...« (str. 11) Ima se utisak da je H. Mendras svoj stav u potpunosti održao te je tim vredniji kao istraživač.

zbornik o panku

PANKERI, priredio Vladimir Andelković, Panpublik, Beograd, 1988.

mihajlo pantić

U našoj kulturnoj javnosti, uprkos odsustvu elementarne logike, i dalje opstaju svakojake besmislene »podele«. Jedna od njih, ako ne i najpoznatija, jeste i ona koja tačno razgraničava i, što je još gore, verifikuje jasnu razliku između »zvanične kulture« i »subkulture«, iako vidljive diferencijalne crte tako određenih oblasti u životnoj praksi nikada nisu postojale. Podela opstaje i u domenu izdavaštva. Tobožnjim elitnim duhovnim proizvodima bave se zvanični izdavači, dok je »margina« ostavljena na stvaranje takozvanim alternativnim izdavačima. Ko zna zbog čega je to dobro...

U času kada je, sticajem okolnosti, naša komunikacija sa svetom sasvim oslabila (i sviđi se, najčešće, na ličnu inicijativu pojedinaca koji se ne predaju) čitalačka pažnja pojačana se usmerava upravo na poteze koji su po svojoj prirodi smeli i netipični. Takav jedan potez povukla je TRZ Panpublik odlučujući da se sistematizne (i na visokom informativnom, analitičkom i edukativnom nivou) pozabavi fenomenom koji je, uz još nekoliko neveselih i veselih simbola, obeležio XX-ti vek — reč je o *rock&roll-u* i rock-kulturi. Inače, na prste jedne ruke mogla bi se pobrojati relevantna (prevedena ili autohtonata) literatura o ovoj oblasti objavljena u nas. Dva prsta te ruke svakako se odnose na Zbornike *Rock&roll I, II* koje je Panpublik prethodno objavio.

Pred nama je, sada, nov Zbornik izabranih tekstova, pod naslovom *Pankeri*. On sadrži sledeće tekstove: Elizabeta Vilson »Istorijske alternativne stilove«, Greil Markus »Teorija i praksa pank roka«, Sajmon Frit »Slučaj panka« Deiv Lang »Tumačenje pank roka« i Ken Taker »New wave«. Zbornik je priredio Vladimir Andelković, snabdjevši ga uvodnim slovom, komentariima i selektivnom bibliografijom.

Iako je o panku, uključujući i sporenja (balansirana i na našim uličnim grafitima) da li je on mrtav ili ne, do sada napisano obilje vrednih i manje vrednih tekstova, a izvršeno i više sociokulturnih istraživanja (čemu bi se ortodoksi pankeri inače cinično nasmejali) kod nas je, uz nešto publicističkih napisa, pre Andelkovićevog Zbornika, objavljena tek jedna knjiga o tom fenomenu. (Krajem 70-tih Darko Glavan objavio je hrestomatiju ovog pokreta pod naslovom *P* — potpuno. *U* — uvredljivo. *N* — negiranje. *K* — klasične, što već dovoljno govori o osnovnoj intenciji panka.) Andelkovićev Zbornik javlja se sada kao neophodan, makar i sveden, ali svakako reprezentativan izbor eseja o pojavi koja je, van svakog spora, ostavila duboke tragove ne samo i istoriji *rock&roll-a* već u celokupnoj planetarnoj kulturi 70-ih

godina ovog veka. Kao što je poznato, u našoj sredini pank je, izuzimajući nekoliko autentičnih grupa (prevashodno riječka i slovenačka scena), ostao na nivou epigonskog recidiva (možda, otuda, ovom Zborniku nedostaje i tekst nekog domaćeg autora — a takvih ima — o YU-panku). Sa new wave-om, stilskim pravcем koji je proizašao iz panka, stvar je uneškoliko drukčija. New wave je, naime, retrogradno uspostavio vezu panka sa tradicijom *rocka*, koju su zakleti pankeri, kao i svi radikalni i ne preterano osvešćeni (ali zato izuzetno energični) revolucionari sasvim negirali. Utoliko je umešno i dobro što se Zbornik završava Takerovim tekstrom, jer se time uspostavlja izvesna vertikalna, istorijska perspektiva tumačenja ove pojave.

No, puka negacija već sasvim umornog *rock* koncepta prve polovine 70-tih (gde se nekadašnji vitalizam *rock* preteča transformiše u sadomazohistički i egocentrčni gest ondašnjih mastodontskih grupa) nije detalj na koji se pank, uprkos tome što je bio *neposredna reakcija*, može svesti. Pankerski bunt bio je, u biti, obnova žudnje za komuniciranjem, vraćanje autentičnim, neispredovanim egzistencijalnim vrednostima, i to, što posebno daje značaj ovoj pojavi, u času kada se horizont tih vrednosti, zatamnjen sveopštrom krizom zapadne himisfere nije nazirao. Pank je kapisla na buretu nagomilane energije koja se više nije mogla realizovati u dobro uhodanim stereotipima i životnim modelima. Eksplozija je zahvatila sve oblasti (uključujući, najpre, socijalni kontekst, modu, govor, odnos prema stvarnosti, itd.), a muzika je, vidi se sa ove vremenske distance, bila najprijećivijim medijum za pražnjenje kumulirane energije, za njen pretake u nove, vredne oblike i dela masovne kulture. Pank je, bez preterivanja kazano, istinska revolucija u *rocku* (i ne samo u njemu) koji je, samleven u medijskotporočačkom žrvnju, u jednom trenu svoje istorije naprečac ostario. Pank je pokazao da još uvek »ima šansi«, makar se i u njegovom slučaju potvrdila ona prastara istina da »revolucija jede svoju decu«. Nastao na talasu istinskog mladalačkog, egzistencijalnog, očajničkog bunda, proizašao iz socijalnih Ostrvskih previranja, on je vrlo brzo preplavljen svet i još brže bio apsorbovan, ali je deo njegove nepotupljive vitalnosti, koja se odupire utvrđenom poretku stvari i jednom za uvek uredenom sistemu vrednosti (svih oblika, vrsta i nivoa) produžen u mnogim današnjim umetničkim produktima i strujanjima. O tome kako je, zašto, kada, ko i gde iznedrio pank govore tekstovi iz ovog Zbornika.

lingvistika teksta

Mirna Velčić, UVOD U LINGVISTIKU TEKSTA Školska knjiga, Zagreb 1987,

tanja perić polonijo

Uvod u lingvistiku teksta knjiga je o lingvističkim istraživanjima koja se okreću od apstraktног jezičnog sustava prema njegovoj reactualizaciji u govoru i njegovu kontekstu u najširem smislu toga pojma. Mirna Velčić se bavi fenomenom povezivanja u pisanim i govorenim oblicima komuniciranja. Ona zapravo istražuje smisao teksta jer je zanimaju procesi »odljevanja govora« u smisalne cjeline.

Bitno pitanje koje postavlja na početak bavljenja tom značajnom temom iz teorije jezika formulirala je ovako: »Po čemu naši iskazi

imaju status povezanih cjelina?« To je pitanje tražilo i odgovore koji bi lingvistiku približili teoriji teksta općenito i tako provjerili senzibilitet njezine metode u analizi tzv. »nadrečenične razine«. Odmah se pokazalo da takav interes nismo dovodili autoricu prema metodološkim zamršenostima. Naime, kao što nas sama upozorava u predgovoru knjige, što se problem smisalnog povezivanja otkriva zahtjevnikim u teorijskim implikacijama, to je metoda kojom je nastojala ovladati tekstnim oblicima postajala veći problem. Stoga je autorica mo-